

ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG – ĐỀ SỐ 5**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 9****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)**

Đọc đoạn thơ sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Nắng mùa thu như ươm vàng rót mật	Con hãy nhớ giữa bộn bề cuộc sống
Tiếng trống trường rộn rã bước chân vui	Nhận và cho, biết chia sẻ cho đời
Niềm hân hoan trong ánh mắt rạng ngời	Sống bao dung nhân ái với mọi người
Con đến trường học bao điều mới lạ.	Mở tâm lòng, tình yêu thương sẽ tới.

Con hãy đi bằng đôi chân kiêu hãnh	Con hãy nhớ trong muôn triệu lí do
Và con tìm mang ánh lửa tự hào	Không có lí do cho sự chùn bước
Con hãy cháy hết mình cho hoài bão	Không nặng trong tâm những điều mất được
Với niềm tin của tuổi trẻ tươi hồng.	Bởi quanh con đều là những yêu tin.

(Trích *Mùa thu cho con*, Nguyễn Hạ Thu Sương, Văn học và tuổi trẻ, số tháng 9 năm 2023, NXB Giáo dục, tr.94)

Chú thích: Nguyễn Hạ Thu Sương là một nhà giáo yêu thích thơ ca. Bài thơ “Mùa thu cho con” là lời của người mẹ viết cho con của mình khi bước vào một năm học mới.

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định thể thơ trong đoạn thơ trên.

Câu 2 (0,5 điểm). Nhân vật trữ tình trong đoạn thơ là ai?

Câu 3 (1,0 điểm). Giải nghĩa từ “cháy” trong câu thơ:

Con hãy cháy hết mình cho hoài bão

Câu 4 (1,0 điểm). Trình bày hiệu quả của biện pháp tu từ điệp ngữ trong khổ thơ sau:

*Con hãy đi bằng đôi chân kiêu hãnh
Và con tìm mang ánh lửa tự hào
Con hãy cháy hết mình cho hoài bão
Với niềm tin của tuổi trẻ tươi hồng.*

Câu 5 (1,0 điểm). Qua đoạn thơ, em hãy rút ra thông điệp có ý nghĩa nhất với bản thân và giải thích vì sao (trình bày khoảng 5-7 dòng).

PHẦN II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích nét nổi bật về nội dung và nghệ thuật trong khổ thơ trích từ phần Đọc hiểu:

*Con hãy nhớ trong muôn triệu lí do
Không có lí do cho sự chùn bước
Không nặng trong tâm những điều mất được
Bởi quanh con đều là những yêu tin.*

Câu 2 (4,0 điểm). Hiện nay, có một bộ phận không nhỏ học sinh thiếu tính tự giác trong học tập. Em hãy viết bài văn nghị luận đề xuất một số giải pháp để khắc phục tình trạng trên.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I. ĐỌC HIỂU****Câu 1****Phương pháp giải:**

Dựa vào đặc trưng thể loại

Lời giải chi tiết:

Đoạn thơ được viết theo thể thơ 8 chữ

Câu 2**Phương pháp giải:**

Đọc và xác định nhân vật trữ tình

Lời giải chi tiết:

Nhân vật trữ tình trong đoạn thơ là người mẹ / tác giả

Câu 3**Phương pháp giải:**

Dựa vào ngữ cảnh để xác định nghĩa của từ

Lời giải chi tiết:

Nghĩa của từ “cháy” trong câu thơ “Con hãy cháy hết mình cho hoài bão” là: làm hết sức, học tập rèn luyện hết mình với quyết tâm cao nhất (vượt qua gian khó để thực hiện ước mơ hoài bão)

Câu 4**Phương pháp giải:**

Vận dụng kiến thức đã học về biện pháp điệp ngữ

Lời giải chi tiết:

- Biện pháp tu từ điệp ngữ: “Con hãy”

- Tác dụng:

+ Góp phần làm cho câu thơ nhịp nhàng, giàu tính nhạc, giọng điệu tha thiết.

+ Nhấn mạnh những lời khuyên mà người mẹ gửi đến con; nhắc nhở con phải luôn nỗ lực, tự tin, sống hết mình, ...

+ Thể hiện tình yêu thương vô bờ bến và niềm tin sâu sắc của người mẹ dành cho con.

Câu 5**Phương pháp giải:**

Từ nội dung rút ra thông điệp phù hợp

Lời giải chi tiết:

- Hãy luôn trân trọng, ghi nhớ lời cha mẹ dạy; cố gắng học thật tốt để đền đáp công ơn cha mẹ.
- Mỗi người hãy tự tin vững bước, nỗ lực học tập, rèn luyện hết mình để thực hiện ước mơ hoài bão.
- Mỗi người cần sống mạnh mẽ, vượt lên mọi khó khăn, thử thách để vươn tới thành công.
- Mỗi người cần phải biết sống nhân ái, bao dung, chia sẻ với mọi người.

.....

PHẦN II. VIẾT**Câu 1****Phương pháp giải:***** Về nội dung:**

- Khổ thơ là lời dặn dò đầy yêu thương của người mẹ với con về ý chí vươn lên trong cuộc sống.
- Người mẹ mong con đừng để những điều được mất làm vương bận tâm hồn mình. Bởi lẽ, cuộc sống này còn nhiều điều tốt đẹp đáng để yêu thương, tin tưởng.

*** Về nghệ thuật:**

- Thể thơ 8 chữ với giọng điệu tâm tình, tha thiết.
- Điệp ngữ phủ định “không” nhấn mạnh lời mẹ khuyên con.
- Ngôn ngữ bình dị, giàu cảm xúc chân thành.

Lời giải chi tiết:

Trong khổ thơ cuối của bài “*Mùa thu cho con*” của Nguyễn Hạ Thu Sương, người mẹ gửi gắm đến con lời dặn dò tha thiết về ý chí và nghị lực sống. Từ muôn triệu lí do trong cuộc đời, mẹ khuyên con “không có lí do cho sự chùn bước”, nghĩa là con phải luôn kiên định, vững vàng trước mọi thử thách, không để khó khăn đánh gục ý chí. Mẹ cũng nhắc con “không nặng trong tâm những điều mất được”, bởi sự được – mất chỉ là phù du, còn những điều tốt đẹp, niềm yêu tin và yêu thương quanh ta mới là động lực nuôi dưỡng tâm hồn. Ẩn sau lời thơ là tình yêu thương, niềm kỳ vọng lớn lao của mẹ: mong con trưởng thành với tâm hồn trong sáng, nghị lực mạnh mẽ và trái tim tràn đầy niềm tin. Về nghệ thuật, khổ thơ được viết theo thể thơ tám chữ với giọng điệu tâm tình, tha thiết như một lời thủ thỉ, khuyên nhủ. Điệp ngữ phủ định “không” xuất hiện liên tiếp vừa tạo nhịp điệu nhấn mạnh, vừa khắc sâu thông điệp gửi gắm. Ngôn ngữ thơ giản dị, chân thành nhưng giàu sức gợi, làm sáng rõ tình

mẹ con sâu nặng. Tất cả đã làm nên một khổ thơ đậm chất nhân văn, gieo vào lòng người đọc niềm tin yêu vào cuộc sống.

Câu 2

Phương pháp giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu vấn đề cần giải quyết: Hiện tượng học sinh thiếu tính tự giác trong học tập.
- Nêu quan điểm về tầm quan trọng của việc giải quyết vấn đề.

2. Thân bài:

a. Giải thích vấn đề

- Thiếu tính tự giác trong học tập, hiểu một cách đơn giản, là hiện tượng học sinh còn lười học, thụ động trong việc thực hiện các nhiệm vụ học tập, ...

b. Phân tích vấn đề

- Thực trạng:

+ Hiện tượng này diễn ra khá nhiều:

- Chưa có tinh thần tự học; chưa chịu suy nghĩ, tìm tòi cho nhiệm vụ học tập; không chịu học bài, làm bài; ít tương tác với thầy cô, bạn bè.
- Học theo kiểu chống đối; chỉ học lấy lệ khi cha mẹ, thầy cô thúc giục, nhắc nhở, ...
- Còn lệ thuộc quá nhiều vào các thiết bị công nghệ hiện đại hoặc các ứng dụng học tập.

.....

+ Bằng chứng: Thí sinh đưa ra bằng chứng phù hợp về thực trạng.

- Nguyên nhân: Thí sinh trình bày được các nguyên nhân cơ bản:

- + Học sinh thiếu kỹ năng tự học; chưa tìm thấy được mục tiêu, hứng thú trong học tập.
- + Thiếu sự quan tâm từ phía gia đình hoặc các biện pháp phát huy tính tự giác của học sinh từ phía nhà trường.
- + Do sự phát triển của khoa học công nghệ: các thiết bị công nghệ hiện đại, các ứng dụng giải bài ngày càng phổ biến.

...

- Hậu quả:

+ Thí sinh trình bày một số hậu quả như:

- Khiến học sinh giảm khả năng tư duy, sáng tạo.
- Chất lượng học tập ngày càng giảm sút; không phát triển được bản thân; ảnh hưởng đến tương lai, sự nghiệp, ...
- Gây phiền lòng, lo lắng, căng thẳng cho cha mẹ, thầy cô.

...

+ Bằng chứng: Thí sinh đưa ra bằng chứng phù hợp về hậu quả.

c. Các giải pháp để khắc phục vấn đề

- Giải pháp 1: Học sinh cần xây dựng thói quen tự học hiệu quả.

+ Cách thực hiện: Học sinh cần rèn thói quen tự giác, tự học ngay từ nhỏ; biết tìm ra mục tiêu, hứng thú trong học tập; biết sắp xếp thời gian khoa học, hợp lý; chủ động học tập ở mọi lúc mọi nơi tùy theo hoàn cảnh của mình, ... Khi đó, kết quả học tập sẽ đạt được hiệu quả cao nhất.

+ Bằng chứng: Thí sinh đưa ra bằng chứng phù hợp cho giải pháp.

- Giải pháp 2: Gia đình cần có biện pháp quản lý chặt chẽ.

+ Cách thực hiện: Gia đình cần quan tâm sát sao, nhắc nhở động viên; tạo điều kiện tốt nhất cho con cái học tập; phối hợp chặt chẽ với nhà trường để nắm bắt tình hình của con, ... Điều này sẽ giúp con có nề nếp học tập tốt.

+ Bằng chứng: Thí sinh đưa ra bằng chứng phù hợp cho giải pháp.

- Giải pháp 3: Nhà trường cần có biện pháp nâng cao tinh thần tự giác học tập cho học sinh.

+ Cách thực hiện: Thầy cô cần có phương pháp giúp học sinh thấy được hứng thú trong học tập; phối hợp chặt chẽ với gia đình để giáo dục học sinh; tổ chức các hoạt động, sân chơi bổ ích cho học sinh vừa vui vừa học, ...

+ Bằng chứng: Thí sinh đưa ra bằng chứng phù hợp cho giải pháp.

....

3. Kết bài

- Khẳng định lại ý nghĩa, giá trị của việc giải quyết vấn đề.

- Liên hệ, rút ra bài học cho bản thân hoặc kêu gọi hành động.

Lời giải chi tiết:

Trong xã hội hiện nay, việc học tập đóng vai trò hết sức quan trọng đối với sự phát triển của mỗi con người. Thế nhưng, thực tế cho thấy có một bộ phận không nhỏ học sinh thiếu tính tự giác trong học tập. Đây là một hiện tượng đáng lo ngại, cần sớm có biện pháp khắc phục để nâng cao chất lượng giáo dục và xây dựng thế hệ trẻ vững vàng hơn.

Thiếu tính tự giác trong học tập, hiểu một cách đơn giản, là hiện tượng học sinh còn lười học, thụ động, chưa chủ động trong việc thực hiện nhiệm vụ học tập. Học sinh chưa chịu khó suy nghĩ, tìm tòi, chỉ học đối phó khi cha mẹ hoặc thầy cô nhắc nhở, thậm chí lệ thuộc quá nhiều vào các thiết bị công nghệ và ứng dụng giải bài trực tuyến. Trong thực tế, hiện tượng này không hề hiếm. Không ít bạn thường xuyên bỏ quên việc học bài, làm bài, ngại phát biểu xây

dụng bài, hoặc chỉ học cho có mà không thật sự hiểu kiến thức. Nguyên nhân dẫn đến tình trạng này xuất phát từ việc học sinh chưa có kỹ năng tự học, thiếu mục tiêu và hứng thú học tập. Bên cạnh đó, sự quan tâm từ gia đình còn hạn chế, nhà trường chưa thật sự phát huy được tinh thần chủ động của học sinh. Ngoài ra, sự phát triển của công nghệ hiện đại cũng khiến nhiều bạn ỷ lại, thay vì tự tìm tòi, khám phá kiến thức. Hậu quả của việc thiếu tự giác học tập là rất lớn: năng lực tư duy, sáng tạo giảm sút, kết quả học tập ngày càng đi xuống, bản thân không phát triển toàn diện, tương lai bị ảnh hưởng; đồng thời còn gây lo lắng, phiền lòng cho cha mẹ, thầy cô.

Để khắc phục tình trạng này, cần có những giải pháp đồng bộ và thiết thực. Trước hết, bản thân học sinh phải xây dựng cho mình thói quen tự học hiệu quả. Muốn vậy, mỗi bạn cần rèn luyện tính tự giác ngay từ nhỏ, xác định rõ mục tiêu, hứng thú trong học tập, sắp xếp thời gian khoa học, chủ động học hỏi ở mọi lúc, mọi nơi. Khi hình thành được thói quen ấy, việc học sẽ đạt hiệu quả cao hơn. Bên cạnh đó, gia đình cũng có vai trò rất quan trọng. Cha mẹ cần quan tâm, động viên, nhắc nhở, đồng thời tạo điều kiện tốt nhất cho con học tập, phối hợp với nhà trường để kịp thời nắm bắt tình hình của con. Ngoài ra, nhà trường cũng phải đổi mới phương pháp giảng dạy, khơi gợi hứng thú học tập cho học sinh, đồng thời tổ chức các hoạt động, sân chơi bổ ích để các em vừa học vừa rèn luyện kỹ năng, từ đó dần hình thành tinh thần tự giác.

Tóm lại, việc thiếu tính tự giác trong học tập của một bộ phận học sinh hiện nay là một thực trạng đáng lo ngại, nhưng hoàn toàn có thể khắc phục nếu có sự phối hợp chặt chẽ giữa bản thân học sinh, gia đình và nhà trường. Là học sinh, em nhận thấy bản thân phải không ngừng rèn luyện thói quen tự học, chủ động tiếp thu kiến thức để trở thành người có năng lực, đóng góp cho xã hội trong tương lai.